No. 147. 1846.

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Zondag 13 December.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 10den December.

Eergisteren is de luitenant-generaal graaf *Roguet*, pair van Frankrijk, grootkruis van het Legioen van Eer, in deze hoofdstad overleden. Hij was den 12 November 1770 te Toulouse geboren, en trad in 1789 als gemeen soldaat bij het regiment van Guyenne in dienst. In 1799 tot kolonel, in 1803 tot generaal van brigade en in 1811 tot generaal van divisie bevorderd, maakte de graaf *Roguet* al de oorlogen van de Republiek en het Keizerrijk mede. Te Waterloo voerde hij de oude garde aan, en bleef hij met het laatste bataillon op het slagveld, toen alles zich reeds verwijderd had en er geen leger meer was; den dag na het gevecht was hij bezig met het bijeenverzamelen van al de achtergeblevenen, en hij voerde nog bevel over de garde voor Parijs en bij het leger van de Loire. Door de Restauratie verwijderd, werd de Graaf door de Regering van 1830 tot de dienst teruggeroepen, tot pair van Frankrijk verheven, met het bevel over de militaire divisie, waarvan Lijon de hoofdplaats is, bekleed, en zoo lang in dienst gehouden als zijne gezondheid, welke door vele verwondingen aanmerkelijk geleden had, hem veroorloofde tot nut van zijn vaderland werkzaam te zijn.

Heden morgen werd het stoffelijk overschot van den graaf *Roguet* met veel staatsie in de Magdalena-kerk bijgezet.

— Een dagblad wil weten dat de graaf [illegible], [illegible] generaal der Bank van Frankrijk, op het paleis in het Elysée-Bourbon, reeds verscheiden conferentien heeft gehad met den Bey van Tunis en diens eersten Minister van Finantien, over eene leening van honderd millioen francs, welke de Bey met Frankrijk zou willen aangaan.

— Het feest, door den heer *Guizot* ter eere van den Bey van Tunis gegeven, heeft dien minister 30,000 francs gekost. Hoewel de meeste Gezanten afwezig waren, hadden zij allen evenwel een geattacheerde hunner legatien gezonden.

— Bij voortduring maken de Fransche bladen gewag van onlusten die op een aantal punten ter zake van den hoogen prijs der voornaamste levensmiddelen, of ook van het vervoer daarvan naar buiten, plaats hebben. De prefect van het departement der Creuse moet aan de regering dringend de onmiddellijke overzending van gelden hebben gevraagd, ten einde daardoor de arbeidende klassen, die meer en meer eene dreigende houding aannamen, aan brood en werk te helpen.

Intusschen blijft de aanvoer van vreemd graan te Marseille steeds aanhouden. Een brief uit die stad vermeldt, dat alleen van den 6den tot den 16den November 37 schepen met graan naar Marseille bestemd, uit Konstantinopel vertrokken of daar voorbijgevaren waren.

— Het hof van assises heeft den 7den December zekeren *Bouton*, uitgever van een der almanakken, die de Fransche revolutionnairen in den laatsten tijd onder de mingegoede standen hebben trachten te verspreiden, tot een jaar gevangenisstraf en eene geldboete veroordeeld, en zulks op grond, dat in dit boekske de armen tegen de rijken werden opgeruid. Dat boekske heette: *Almanak van het democratische Frankrijk*. Er waren daarvan 6,500 exemplaren opgelegd, die de politie meerendeels nog bijtijds in beslag heeft genomen.

— De beroemde actrice *Rachel* heeft aan het dagblad *Siècle* een eigenhandigen brief geschreven, in welken zij te kennen geeft dat het berigt wegens haren voorgewende bekeering van alle waarheid ontbloot is.

— In den nacht van den 30sten November op den 1sten December, is het gebouw van het ministerie van oorlog te Madrid door een fellen brand vernield. Vele papieren van belang zijn daardoor vernietigd en de schade is ook buitendien aanmerkelijk. Zij wordt op meer dan een ton gouds geschat. Het vernielde gebouw was vroeger het paleis van den befaamden Vredevorst (*Godoy*) geweest.

— In de provincie Almeria hebben ter zake der aanstaande verkiezingen, eenige ongeregeldheden plaats gehad. — De kapitein-generaal van Katalonie heeft bekend gemaakt, dat de staat van beleg, waarin de vier provincien die dat vorstendom uitmaken, verkeeren, tijdelijk zal opgeheven worden, zoolang het werk der verkiezingen duurt, en daarna weder zal worden hersteld.

— Uit Bazel schrijft men van den 5den, dat de gezanten van Rusland, Pruissen, Oostenrijk en Beijeren, hunne residentie van Bern naar Zurich verlegd hebben, ten gevolge van den staat van regeringloosheid van eerstgemeld kanton. De dagbladen van Zurich melden, dat ook de nieuw benoemde Fransche gezant baron *Boislecomte*, evenzeer als het geheele *corps diplomatique*, zich aldaar zou komen vestigen. — Men vleide zich, dat de beslissende overwinning, door de Bazelsche conservateurs bij de verkiezingen behaald, ten gevolge zou hebben, dat de omwenteling van October op eene gematigde hervorming der Staatsregeling zou uitloopen, zonder iets te veranderen in de staatkundige gedragslijn, welke Bazelstad tot nu toe gevolgd heeft.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 9den December.

Blijkens de onlangs te St. Petersburg uitgegevene staten betrekkelijk den buitenlandschen handel van Rusland gedurende het jaar 1845, is de invoer in dat jaar aanzienlijker geweest dan in 1844, terwijl de uitvoer iets minder geweest is, hetgeen gedeeltelijk aan den slechten oogst in de Oostzee-provincien en eenige westelijke gouvernementen wordt toegeschreven. Daarentegen had in de verzendingen uit St. Petersburg en Archangel en in den graanhandel te Odessa veel grooter levendigheid geheerscht. De uitvoer in 1845 heeft bedragen: naar buiten 's lands eene waarde van 88,950,348 roebels zilver, naar het koningrijk Polen 2,295,008 z. r., naar Finland 1,321,989 z. r., te zamen eene waarde van 92,567,345 z. r.; de invoer: van buiten 's lands eene waarde van 81,234,566 z. r., uit het koningrijk Polen 1,093,697 z. r., en uit Finland 833,109 z. r., te zamen 83,161,372 z. r., zoodat de waarde van den uitvoer 9,405,973 z. r. meer dan de invoer bedragen heeft. Goud en zilver in specie en in staven werd ingevoerd voor 9,041,540 z. r. en uitgevoerd voor 5,655,224 z. r.

— De Pruissische regering is er thans op bedacht, om de landverhuizing naar Amerika eene andere rigting te geven, en heeft te dien einde bepaald, dat een gedeelte der domeinen perceelsgewijze verpacht zullen worden. Deze domeinen bestaan uit nog onbebouwde gronden, en reeds worden in de Oostenrijksche provincien voorloopige onderzoekingen bewerkstelligd. Men beloofde zich van dezen maatregel, indien hij mogt gelukken, een allergunstigst gevolg.

— Blijkens eene officiële opgave, hebben de ontvangsten tot herstel van het koor en tot de voltooijing van den Keulschen Dom, in de jaren 1824 tot 1845 ingesloten, 761,095 rijksthalers bedragen, terwijl de gezamenlijke uitgaven eene som van 756,696 beliepen. Van 1845 af tot 26 November jl. bedroegen de ontvangsten 179,170 rijksthalers.

— Indien een Berlijnsch dagblad goed onderrigt is, zal, met het Russische nieuwejaar, het door keizer *Alexander* opgerigt en op het Weener Congres door de Europesche Mogendheden erkend koningrijk Polen, nadat het bereids ten jare 1831 zijne consti-

tutionele staatsregeling, door de ukase van keizer *Nikolaas*, verloren heeft, en sedert volgens het toen bekend gemaakt organisch statuut geregeerd geworden is, geheel opgeheven en tot eene Russische provincie verklaard worden, waartoe reeds voorbereidselen zouden zijn gemaakt.

— De hertog van Lucca heeft, uit hoofde der nadeelige en niet zelden ongelukkige gevolgen, welke de speelbanken in de baden van Lucca en de zeebaden van Viareggio na zich slepen, die banken opgeheven.

— Sedert eenigen tijd hebben Duitsche dagbladen gewag gemaakt van eene te Palermo ontdekte zamenzwering, aan welke het garnizoen aldaar, in gemeenschap met strafgevangenen en lieden uit de laagste volksklasse, deel genomen zou hebben. Thans wil men weten dat deze zaak met het verschijnen van den prins van Capua, den gemaal van miss *Penelope Smith*, in verband zou staan, en voegt hierbij dat een voornaam ambtenaar te Palermo, die vroeger in groote gunst bij het hof gestaan heeft, van medepligtigheid verdacht is. De bezetting van Palermo is met twee regimenten van linie en eenige afdeelingen kavallerie versterkt, terwijl de schuldige troepen binnen de kazernen gestraft zijn, en sedert, in plaats van tot de gewone dienst, tot openbare werken, op eenigen afstand van de stad, gebezigd worden.

ENGELAND.

LONDEN, den 9den December.

Zoowel uit Schotland als uit Ierland luiden de berigten allertreurigst wegens den nood, dien de mindere klassen door gebrek aan levensmiddelen lijden, maar, terwijl zij in het eerstgenoemd Rijk die ramp met onderwerping dragen, neemt in Ierland de wrevel, met al de verschrikkelijke gevolgen daarvan, hand over hand toe. Meer en meer verneemt men, uit onderscheiden graafschappen, dat vee geroofd, bijzonder eigendom vernield, het leven van beambten niet ontzien wordt. Onderanderen is te Croom Castle, in het graafschap Limerick, op den heer *Henney*, klerk voor de uitbetalingen bij het bureau van openbare werken, geschoten, ten gevolge waarvan de magistraat der stad Limerick de politie in genoemd district vermeerderd en premiën op de ontdekking der moordenaars uitgeloofd heeft. Ook hebben detachementen militairen bevel gekregen om de graafschappen Limerick, Clare en Tipperary te doorkruisen.

Ook het zich aanschaffen van vuurwapenen neemt meer en meer [illegible] dat aldaar op [illegible] dag niet minder dan zeventig geweren verkocht zijn. Onder de tegenwoordige bepalingen schijnen de autoriteiten deze zorgverwekkende wapening niet te kunnen beletten.

Intusschen twisten de dagbladen dezer hoofdstad of de Regering al dan niet den regten weg inslaat om de verschrikkelijke volksramp van algemeen gebrek te lenigen. Die welke het ministerie zijn toegedaan, kennen geen lof hoog genoeg voor het Bestuur. Het heeft, zeggen zij, in den tijd van weinige weken, tweemaal honderd drie en zeventig duizend Ieren arbeid en voedsel verschaft, en het aantal dergenen welke op die wijze geholpen worden groeit dagelijks nog aan, zoodat, naardien ook het aankoopen van gereedschappen en de administratie groote uitgaven vereischen, de uitbetaling van een vierde millioen ponden sterling per maand, nog ongenoegzaam wordt bevonden. En dit alles geschiedt uit de gewone inkomsten der schatkist. *Cesar* droeg er, dus redeneren die bladen verder, roem op dat hij, binnen den tijd van drie weken, een dijk en wal van zestien voeten hoogte en negentien mijlen lengte opwierp, om de Helvetiërs te keeren, en *Napoleon* achtte het welligt iets bovenmenschelijks, dat hij een half millioen soldaten, door het hart van Europa heen, te midden van een russischen winter voerde. Maar het werk des vredes en der menschelijkheid, thans door het Gouvernement in Ierland, met even veel billijkheid als naauwkeurigheid verrigt, streeft die zoo hoog geprezen daden der genoemde veroveraars ver te boven.

De Oppositiebladen erkennen wel dat Ierland onmiddellijken bijstand behoeft, maar vreezen dat van de schatten, welke daarvoor thans besteed worden, weinig of niets in de Engelsche schatkist terug zal keeren, en bovendien dat het aanwenden van zoo vele duizende menschen voor openbare werken, even zoo vele handen aan den landbouw onttrekken zal, die toch in de eerste plaats den inwoners voedsel en vertier verschaffen moet. Zij willen een stelsel ingevoerd zien, volgens hetwelk Ierland en Schotland voortaan voor hunne eigene armen zorgen, even als Engeland zulks doet, en ophouden met te vertrouwen dat Engeland zich daarmede wel zal belasten. Bovendien eischen die bladen, ten opzigte van Ierland, dat de Regering meer zorg voor de beschaving der bevolking dragen, en haar niet langer bijna uitsluitend in handen der Roomsch-Katholijke geestelijkheid laten zal.

— Sommigen willen weten dat de Engelsche landmagt aanzienlijk, namelijk met vijftien regimenten, of twaalf duizend man, vermeerderd zal worden, en zulks niet uit vrees voor een ophanden zijnden oorlog, maar tot versterking der bezettingen van sommige volkplantingen, zoo als Nieuw-Zeeland en de Kaap de Goede Hoop.

— De proefnemingen met den toestel van den heer *Warner*, tot het vernielen van schepen of andere voorwerpen op verren afstand (*the long range*) hebben thans plaats gehad en zijn, gelijk velen verwacht hadden, hoogst ongunstig uitgevallen. De door de regering gekozene officieren waren kapt. *Chads* van de marine, kolonel *Chalmers* van de genie en kolonel *Dundas* van de artillerie. De generaal, markies *van Anglesey*, had hun tot het doen der proeven op zijne landgoederen in het eiland Anglesey een geschikt terrein aangewezen. Het was een acht Eng. mijlen lang dal, aan welks eind, afgezonderd van alle andere voorwerpen een boom stond. Dezen boom kon de heer *Warner*, van het punt, waar hij geplaatst was, wel is waar niet zien, maar geheel de grond was naauwkeurig opgenomen en men had den heer *Warner* verzocht in de hem bekende rigting te vuren en te trachten den boom omver te werpen, of althans een kogel in deszelfs nabijheid te brengen. Twee officieren hadden zich op eenen behoorlijken afstand geplaatst, om de uitkomst gade te slaan. Nadat hierop de heer *Warner* in het diepst geheim al zijne toebereidselen gemaakt had, hetgeen tamelijk langen tijd duurde, gebeurde de uitbersting, maar de kogel viel op grooten afstand van het doel neder. Verscheiden andere proefnemingen volgden, maar de kogel vloog nooit verder dan drie Eng. mijlen, zoodat de heer *Warner* zelf erkennen moest, dat zijne proeven mislukt waren, waarna het onderzoek een eind nam. Een der officieren was overigens reeds vooruit zoo zeer van de mislukking overtuigd, dat hij zijnen stand vlak onder den boom genomen had. Deze proefneming kost den staat 1500 pond sterl. (*f* 18,000.)

— De tusschen Londen en Cork varende stoompaket *Shannon*, is laatstleden Zaturdag morgen, gedurende de reis naar laatstgenoemde plaats, ter hoogte van Plymouth, in brand geraakt en tot op den bodem afgebrand.

— De alhier uit Lissabon ontvangen berigten loopen tot 23 November, en bevestigen de nederlaag, door een tweeduizendtal insurgenten, onder den voormaligen burggraaf *Sa da Bandeira*, nabij Chaves, geleden. Van wederzijde is dapper gevochten, en de Koninklijke troepen hadden het voordeel dat nagenoeg duizend insurgenten hunne vanen verlieten, en zich weder onder die der Koningin schaarden. Een aantal stafofficieren van *Sa da Bandeira* heeft den dood op het slagveld gevonden, en het geheel zijner gesneuvelden wordt op driehonderd begroot.

Men zag eene beweging te Oporto te gemoet, ten gevolge waarvan de Koningin en het Charter daar op nieuw uitgeroepen zouden worden. Van regeringswege was eene scherpe waarschuwing aan de opstandelingen in die stad gezonden, dat, indien zij den gevangen hertog van *Terceira* slechts een haar krenkten, hunne krijgsgevangenen in de straten zouden worden doodgeschoten. *Saldanha* hield *das Antas* te Santarem naauw ingesloten, en liet schipbruggen slaan, om die stad binnen te trekken, terwijl zij van de andere zijde door den generaal *Schwalbach* benaauwd werd.

— Gisteren waren de 3 pCt. gec. $95^3/_8$; Spanje 5 pCt. $26^3/_4$; 3 pCt. $37^7/_8$; Port. 4 pCt. $40^1/_4$; Braz. 86; Mexico 5 pCt. $22^1/_4$; Holl. $2^1/_2$ pCt. $60^1/_4$.

BELGIE.

BRUSSEL, den 11den December.

De kamer der vertegenwoordigers beraadslaagt thans over het budget der wegen en middelen, en heeft hetzelve gisteren in zijn geheel met 69 tegen 5 stemmen aangenomen; daarop heeft de kamer een ontwerp aangenomen, regelende de bevordering van de Prinsen van den bloede in het leger.

De beraadslaging over de begrooting van de landmagt heeft de kamer voorloopig uitgesteld. Zij zal nu spoedig in overweging nemen de wet nopens de buitengewone hulpbetooning in Vlaanderen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 12den December.

Bij besluit van den 10den dezer, n°. 1, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, den hoogleeraar *G. Vrolik*, lid van het Koninklijk Nederlandsch Instituut van wetenschappen, letterkunde en schoone kunsten, ter gelegenheid van zijne vijftigjarige verbindtenis aan het athenæum te Amsterdam, te benoemen tot staatsraad in buitengewone dienst.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 8sten December 1846, n°. 70, is aan den heer *F. J. Mahieu*, inspecteur der gevangenissen en voorloopig belast met de werkzaamheden van den referendaris bij het ministerie van Justitie voor de zaken van de gevangenissen, verleend de titel van referendaris inspecteur der gevangenissen.

— Ll. Dingsdag is in een der localen van het collegie *Zeemanshoop* te Amsterdam, gehouden de algemeene vergadering der stemgeregtigde deelhebbers in de Nederlandsche Handel-maatschappij, waarin namens den raad dier maatschappij, door den president de volgende concept-besluiten zijn voorgesteld:

1°. De verlenging van den duur der maatschappij na den 31sten December 1849, voor een tweede tijdperk van vijf en twintig jaren en alzoo tot den 31sten December 1874.

2°. Als grondslagen der overeenkomst tusschen de deelhebbers, bij notariële acte, voor den volgenden termijn van 25 jaren tot stand te brengen, zullen worden beschouwd de artikelen van de overeenkomst, goedgekeurd bij Zijner Majesteits besluit van 2 Mei 1831, n°. 51, in zooverre die nog bestaanbaar zullen worden bevonden; met inachtneming voorts van de voorschriften van het Wetboek van Koophandel en met wegvalling tevens der Koninklijke garantie.

3°. Het kapitaal der maatschappij wordt, over het tweede tijdperk van haar bestaan, bepaald op vier en dertig millioen vijf maal honderd duizend gulden, zijnde het tegenwoordige kapitaal van drie en twintig millioen gulden, vermeerderd met vijftig ten honderd; waartoe het reserve-fonds, op het tijdstip van 31 December 1849, geacht wordt toereikende te zullen zijn.

4°. Aan zoodanige deelhebbers, welke verlangen mogten, op den laatsten December 1849 hun kapitaal terug te ontvangen en tevens over het hun aankomend aandeel in het reserve-fonds te beschikken, zal, gedurende den tijd van 13 weken, nader en tijdig door de directie aan te kondigen en behoudens de bevoegdheid, bij deze aan haar verleend, om, naar gelang van omstandigheden, uitzonderingen op dezen regel toe te laten, de gelegenheid worden gegeven, om van dat verlangen schriftelijk te doen blijken. Hieraan zal van de zijde der maatschappij worden voldaan, door uitkeering voor zoo veel het aandeel in het reserve-fonds betreft, naar den maatstaf der balans over het boekjaar 1849, en alzoo in de laatste helft van 1850, na het opmaken en sluiten der balans over 1849, op de wijze bij artikelen van overeenkomst bepaald, waardoor dan ook van de zijde dier deelhebbers alle deelgeregtigdheid in de vennootschap ophoudt.

5°. De deelhebbers daarentegen, die tot de nieuwe vennootschap, op den boven aangewezen voet, wenschen toe te treden, zullen, binnen hetzelfde zoo even vermelde tijdvak, en met toekenning van dezelfde bevoegdheid aan de directie, hunne aandeelen, ten kantore der directie te Amsterdam en bij de agenten der maatschappij te Rotterdam, Dordrecht en Middelburg kunnen aanbieden, om, ten blijke van die toetreding, door de directie te worden gestempeld. Na verloop van dien tijd zullen de niet ingekomene aandeelen worden beschouwd als te behooren tot de sub § 4 bedoelden, waarvan de aflossing onder ultimo December 1849 wordt verlangd.

6°. De raad der Nederlandsche Handel-maatschappij wordt gemagtigd, namens deze algemeene vergadering, verder al het noodige te verrigten, tot uitvoering van dit besluit, en om wijders de vereischte acte van vennootschap te ontwerpen en de deelhebbers op te roepen, om door onderteekening dier acte, aan de geheele zaak haar volledig beslag te geven onder 's Konings goedkeuring, ingevolge de wet.

Na eenige deliberatiën, ten gevolge van welken, aan § 4 ter meerder verduidelijking, achter de woorden: «*Hieraan zal van de zijde der Maatschappij worden voldaan;* wordt toegevoegd: *door uitkeering van het kapitaal op 1°. Januarij 1850, en door uitkeering*" enz.; terwijl de vergadering algemeen haar verlangen te kennen gaf, dat aan de woorden, in § 2 voorkomende: «*in zoo verre die nog bestaanbaar zullen worden bevonden*" de ruimst mogelijke uitlegging worde gegeven en alzoo aan den raad de meest mogelijke vrijheid gelaten, met opzigt tot het ontwerpen der nieuwe artikelen van overeenkomst; ingevolge § 6, werd dat Conceptbesluit door de talrijke vergadering, *met eenparige stemmen aangenomen.*

Zoodra deze voor handel en scheepvaart zoo belangrijke beslissing was gevallen, heesch het collegie *Zeemanshoop* zijne vlag, ten einde hiervan onmiddellijk aan de schepen op het Y berigt te geven, waarvan zeer velen onverwijld hunne vlaggen lieten waaijen, als een blijk hunner regtmatige vreugde.

— In de *Staats-Courant* van gisteren leest men:

» De *Tijd, Noord-Hollandsche Courant*, beweert in deszelfs nommer van den 1sten dezer, eenen brief uit Batavia ontvangen te hebben, waarin het volgende voorkomt:

»In het tractaat, na den oorlog, met *Dipo Négoro* gesloten, »staat letterlijk als volgt: » » *Ook verbindt zich het Neder-* » » *landsche gouvernement plegtig, door alle middelen, die* » » *onder deszelfs bereik staan, de uitbreiding der christelijke* » » *godsdienst op Java tegen te werken en te belemmeren.*" "

Driest geworden door het verachtend stilzwijgen, hetwelk de Regering omtrent dat bespottelijk berigt heeft bewaard, stapelt dat blad, in zijn nommer van den 8sten dezer, onzin op logentaal. Dit oordeel mag streng schijnen, maar behoort het niet ten deel te vallen aan verdichtselen, wedersproken door alom bekende geschiedkundige daadzaken en alzoo geene andere bron hebbende, dan onkunde of kwade trouw?

Hierna vermeldt de *Staats-Courant*, met aanhaling van het omstandig verhaal 't welk daaromtrent in het werk van den majoor *de Steurs, Mémoires sur la guerre de l'île de Java de* 1825—1830, hetgeen bij de onderwerping van *Dipo Négoro* heeft plaats gehad, waaruit blijkt dat dit oproerig opperhoofd, na eene zamenspraak met den Nederlandschen opperbevelhebber, den luit.-generaal *de Kock*, waarbij hij ten laatste weigerde zich te onderwerpen, is ontwapend en gevankelijk weggevoerd naar eene bewaarplaats, waar hij nog *als Staatsgevangene* leeft.

Met *Dipo Négoro*, dus besluit de *Staats-Courant*, is alzoo geen traktaat gesloten. Hij was weerloos in onze handen gevallen. — De voorwaarden, die hij wilde bedingen, werden als onaannemelijk afgeslagen. In die voorwaarden was met geen woord van het Christendom gerept. Wanneer men hierbij vergelijkt het werk van eenen anderen ooggetuige (de heer *Nahuys*), en bepaaldelijk wat in het 4de deel, bladz. 286 en volg. omtrent de onderwerping van *Dipo Négoro* wordt verhaald, dan zal een ieder de overtuiging bekomen, dat het bewuste artikel van *den Tijd* niets is, dan een even verachtelijk als onhandig verzinsel.

— Uit Gorinchem schrijft men van den 11den:

»Heden morgen omstreeks zes uren ontdekte men brand in de grutterij van den heer *A. W. de Visser*, in de Arkelstraat alhier, welke vermoedelijk door het vuur in den grutterseest veroorzaakt was. De spoedig toegesnelde hulp der brandspuiten, de ijver hunner bemanning en de waakzaamheid der policie, droegen ieder het hunne bij tot eene spoedige en geregelde blussching, welke dan ook reeds ten half acht ure volvoerd was, zoodat de schade niet zeer aanmerkelijk kan geweest zijn en de belendende huizen geheel bevrijd zijn gebleven."

— In de *Groninger Courant* van den 8sten ll. leest men:

»2 Dec. 1846. In den nacht van eergisteren op gisteren hebben een zevental studenten gruwelijke mishandelingen en verwondingen, vergezeld van bloedstorting, op een' hunner medestudenten gepleegd, welke zij — na deze, zoo het schijnt, met list op eene zoogenoemde ontgroenpartij te hebben gelokt en te hebben getracht vruchteloos beschonken te maken, wijl hij weigerde te drinken — allen zijn te lijve gevallen en na hem deerlijk geslagen te hebben, een eind wegs door de stad hebben gesleept, hem steeds mishandelende en hem daarna bij den hals, armen en beenen op een ladder gebonden hebbende, in weerwil van zijn hulp- en moordgeschrei door de stad dragende en bij het eene uiteinde van den ladder op eene zoogenoemde potkast leggende, het andere einde gedurende verscheidene minuten hebben opgewipt, met het doel, om hem het hoofd te verbrijzelen. Eindelijk met deze folteringen nog niet te vreden, hebben zij den mishandelde zoo uitgeput en afgemat voor het huis zijner ouders nedergeworpen en de ouders des mishandelden, die op het angstgeschrei huns zoons de deur openden, na het huis te zijn binnengedrongen, vreesselijk geslagen en den vader verscheidene wonden met stokken en andere werktuigen toegebragt te hebben, daarna zich verwijderende, den zoon, die nog vastgebonden lag, meerdere slagen toegebragt, ten gevolge van welke verwondingen de mishandelden in een' smartvollen toestand verkeeren. De justitie doet onderzoek naar deze misdaden." — Men hoopt, dat dit berigt de zaak zeer vergroot zal hebben.

Het is bekend, hoe in den oorlog te water de meest vernielende uitwerkselen van het vijandelijk vuur, althans voor zoover het kwetsen van het scheepsvolk betreft, te weeg gebragt worden door de zware splinters, welke de kanonkogels van het houtwerk losrukken en in het rond verspreiden. Men had gedacht, dat dit nadeel grootendeels zou weggenomen worden door de schepen uit ijzer, in plaats van uit hout, te vervaardigen; doch het schijnt, dat men zich hierin bedrogen heeft. Opmerkelijk is in dit opzigt het volgende artikel, dat in een der jongste nommers van het blad *John Bull* gelezen wordt: »De berigten, medegedeeld door de officieren van het stoomschip *Gorgon*, dat onlangs uit de Zilverrivier teruggekeerd is, geven een zeer ontrustend verslag van de uitwerkselen, door de kogels uit de batterijen van *Rosas* op de rompen der stoomschepen *Harpy* en *Lezard* te weeg gebragt. Men had, uit den aard der stof, verwacht, dat alle breuk, door een kogel veroorzaakt, eene gladde opening zou vormen, en slechts de randen daarvan zou opkrullen, gelijk zulks doorgaans gebeurt, wanneer geslagen ijzer door eene gewone krachtoefening gebroken wordt. De uitkomst is echter geheel anders geweest. In plaats dat er eene zuivere breuk ontstond,

vlogen, wanneer de romp van het schip getroffen werd, groote splinters in alle rigtingen rondom, makende het hieruit voorkomende gevaar tienmaal grooter dan dat van het schot zelf. Verscheiden, op deze wijs van de romp der *Harpy* geslagene splinters, zijn door de officiers der *Gorgon* mede naar huis gebragt en onder de overige ook de splinter van den hoekband (*the angle iron*), die den dood van den armen mr. *Barnes*, den dienstdoenden klerk, veroorzaakte; hetwelk een bewijs is, dat de eigenschap om te splinteren zich niet bepaalt tot het dunne bladijzer der scheepshuid, maar ook plaats heeft in het zwaardere metaal, waaruit het schip is zaamgesteld. Deze uitkomsten stemmen overeen met hetgeen men bij de proefnemingen aan boord van den *Excellent* waargenomen heeft, en dingen veel af van het voordeel, dat men zich van het algemeener gebruik van ijzer, als bouwstof voor oorlogschepen, beloofde. Of het ijzer, waarvan wij spraken, minder smeedbaar was, dan het behoorde te zijn, of dat het beter bewerkt had kunnen wezen, is eene andere vraag: voor het tegenwoordige nogtans heeft het gebeurde schrik onder het volk verwekt, en zij, die van de uitwerkselen aan boord der *Harpy* te weeg gebragt, ooggetuigen geweest zijn, verklaren, dat zij nimmer weder aan boord van een ijzeren schip in zee willen gaan."

G R A A N M A R K T.

AMSTERDAM, 11 December.

Van TARWE alleen verkocht: 127, 129 ℔ witb. Pools. *f* 360, 368; 126 ℔ roode Dantziger *f* 350.

ROGGE met eenigen handel tot genoteerde prijzen; in Entr.: 117 ℔ Petersb. *f* 265; in Cons.: 121 ℔ Pruissis. *f* 278; 118 ℔ ger. dito *f* 263; 125 ℔ oude Rostocker *f* 284; 124 ℔ nieuwe dito *f* 278; 125 ℔ dito *f* 280, 281.

GARST stil, 111 ℔ ger. jar. Deens. *f* 178.

HAVER, BOEKWEIT en KOOLZAAD zonder handel.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 11. DECEMBER 1846.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f* 11,00 tot *f* 12,50.
Het dito dito Rogge	» » 9,70 » » 10,10
Het dito dito Boekweit	» » 6,75 » » 0,00.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.	» 0,19.
Een ligt Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.	» 0,19.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.	» $0,29^1/_2$
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.	» 0,40.
Een Nederl. pond Tarwe meel	» 0,38.
Een dito pond grof Tarwe-meel	» 0,19.
Een dito pond Boter	» 0,70.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	» 3,10.
Het 1000 Eiken Telhout	» 3,80.
Het 1000 Doof Hout	» 2,60.
De kar Spaanders	» 3,05.
De » Struiken	» 3,00.
De 100 Mutsaard	» 2,50.

200ste KONINKLIJKEN NEDERLADSCHE LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

5e Trekking. Nos. 1510, 20419, ieder een prijs van *f* 1000.
6e —— No. 14678, *f* 1250.
7e —— No. 19310, *f* 30,000.
8e —— Nos. 1816, 1403, ieder *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (11 *December*) waren genoteerd: Ned. $2^1/_2$ pCt. $59^5/_{16}$; 3 pCt. $71^5/_{16}$; 4 pCt. $92^1/_4$; Handelm. $173^7/_8$; O. Ind. Leening 4 pCt. 92; Aand. Rijnspoorweg $107^3/_4$; Haarlemmerm. 5 pCt. $105^1/_2$; Spanje Ardoins $21^1/_2$; dito Onbep. St. $21^1/_8$; 3 pCt. $37^5/_8$; 3 pCt. Binnenl. à 0/m. $31^3/_4$; Ardoin Coupons $18^7/_{16}$; Portugezen 3 pCt. te Londen $39^5/_8$; 4 pCt. dito $38^7/_{16}$; Rusland 105; dito 1828—29 104; Certif. 1831—33 $96^1/_8$; 4 pCt. $88^5/_8$; Id. bij *Stiegl.* $87^3/_4$; Amerika Bankact. $4^3/_4$; Oostenr. Metall. 5 pCt. $104^5/_8$; $2^1/_2$ pCt. $57^1/_2$, Poolsche Loten $142^1/_2$; Peru $21^3/_4$; Mexiko $21^3/_4$; Venezuela $40^1/_2$.

Advertentiën.

, Al degenen die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan de Nalatenschap van wijlen LAMBERTUS HENDRIKS, in leven Verwer en Rijtuigschilder te *Breda*, worden verzocht daarvan *franco* opgave of betaling te doen, vóór *den* 15. *Januarij* 1847, ten Kantore van den Notaris VAN NAERSSEN, te *Breda*, Wijk B, no. 89.

2de Regiment Artillerie.

De Administrateurs der Veld-Kompagniën van opgemeld Regiment, in garnizoen te *Breda*, zullen op *Donderdag den* 17. *December* 1846, des middags ten 12 uur, ten Bureele van den 1sten Luitenant-Kwartiermeester, Karrestraat, No. 6, Lett. B, te *Breda*, ten overstaan van den Heere Kolonel Plaatselijken Kommandant dezer Vesting, AANBESTEDEN:

Het **WEGHALEN** der **PAARDENMEST**, voortkomende van de Paarden van gemeld Regiment, welke gedurende het jaar 1847 zullen Gestald worden.

De Voorwaarden zullen ter lezing liggen aan het Bureau van opgemelden Kwartiermeester, alwaar de Biljetten van Inschrijving op gezegeld papier, in eene daartoe bestemde gesloten Bus, van des morgens 9 tot des namiddags om 1 uur, kunnen worden gestoken, zullende dezelve den laatsten dag, niet na elf uur, aangenomen worden.

BREDA, den 11. December 1846.

VERKOOPING VAN VAST GOED.

Mr. J. F. C. J. DE ROY, Notaris te *Breda*, zal, als daartoe Regterlijk benoemd, ten verzoeke van zijne Principalen, op *Dingsdag den* 15. *December* 1846, des avonds te *zeven ure*, ten Koffijhuize van de Gezusters PISTORIUS, aan de Haven aldaar, in het openbaar VEILEN:

1°. Eene **HUIZING, ACHTERHUIS, PLEIN, HOVING** en **ERVE**, van ouds genaamd *de Panne*, nu *het Wapen van Nassau*, met het regt van den Gang daaraan westwaarts gelegen, staande en gelegen te *Breda*, op de Zuidzijde van de Veemarkt, Wijk A, No. 547; Kadaster Sectie B, No. 1233, gedeeltelijk en No. 1234; en

2°. Twee **HUIZEN** en **ERVEN**, staande en gelegen oostwaarts van den Eersten Koop, Wijk A, No. 546, thans zijnde een WERKHUIS en KEUKEN uitmakende een gedeelte van het Kadastrale Nommer 1233. Zijnde de beide Koopen groot 4 Roeden, 68 Ellen.

De voorschrevene Panden, welke mede gecombineerd ten Verkoop zullen kunnen aangeboden worden, zijn in gebruik te aanvaarden met het geven van den finalen Slag; met uitzondering van eene ACHTERKAMER behoorende tot den Eersten Koop, welke is verhuurd aan JOHANNA MESKENS om *f* 30,— 's jaars tot 1°. Mei 1847.

, K. H. BODE, Notaris te *'s Princenhage*, zal, op *Dingsdag den* 15. *December* 1846 **VEILEN**, en op *Dingsdag den* 29. daaraanvolgende **VERKOOPEN**, telkens des avonds ten 5 uur, bij C. VAN BEEK, op *den Eemer*, onder *'s Princenhage*:

1e KOOP. Een Perceel BOUWLAND, gelegen op *Overa* onder *'s Princenhage*, Sectie K, No. 170, groot 1 Bunder, 80 Roeden, 30 Ellen.

2e KOOP. Een Perceel WEILAND, gelegen als voor in *Vuchtschoot*, Sectie M, Nos. 595 en 596, groot 76 Roeden, 70 Ellen.

3e KOOP. Een Perceel BOUWLAND, gelegen als voor op *Overa*, Sectie K, No. 132, groot 79 Roeden, 40 Ellen.

4e KOOP. Een Perceel ZAAILAND, gelegen als voor op *Overa*, Sectie K, No. 164, groot 88 Roeden, 80 Ellen.

5e KOOP. Een Perceel WEILAND, gelegen als voor op *Overa*, Sectie K, Nos. 66 en 67, groot 1 Bunder, 30 Roeden, 40 Ellen.

6e KOOP. Een Perceel WEILAND, gelegen als voor op *Overa*, Sectie K, No. 65, groot 78 Roeden, 40 Ellen.

7e KOOP. Een Perceel HEIDE, gelegen op de *Galdersche Heide* onder *Ginneken*, groot 1 Bunder, 45 Roeden, 40 Ellen, Sectie N, Nommer 389—390.

8e KOOP. Een Perceel HEIDE, gelegen op de *Galdersche Heide* onder *Ginneken*, Sectie N, No. 384, groot 1 Bunder, 72 Roeden, 20 Ellen.

, Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende **PRACHTWERKEN** met Staalgravures voorhanden:

Les Sensitives, Albums des Salons, par MM. Allex. Dumas, Hippolyte Lucas, Emile Deschamps, Arsène Houssaye, Alfred des Essarts, T. Thoré, de Pongerville, Emile Souvestre, Poujoulat ainé, le marquis de Pastoret, le comte Horace de Viel-Castel, le bibliophile Jacob; mesdames Clémence Robert, Anaïs Ségalas, Fanny Richomme, Louise Colet. 1 vol. gr. in-4 vélin enrichi de 18 magnifiques gravures anglaises par Finden. Prix en feuilles ou broché. . . . . *f* 15,50.
— Reliure en toile, milieu en or, tranche blanche. » 18,75.
— Id. en toile, id doré sur tranche. » 21,25.

Galerie des Femmes de *G. Sand*, collection de vingt quatre portraits, gravés par les premiers artistes de Londres, enrichie de notices critiques et littéraires. 1 vol. . . . . » 10,00.

Galerie des Femmes de *Walter Scott*, collection de vingt quatre portraits, gravés par les premiers artistes de Londres, enrichie de notices critiques et littéraires. 1 vol. . . . » 8,00.

Galerie des Femmes de *Shakespeare*, collection de quarante-cinq portraits, gravés par les premiers artistes de Londres, enrichie de notices critiques et littéraires, en carton. . . . » 7,00.

Les aventures d'une poupée de Nuremberg, par Mme *Caroline Berton*. 1 petit vol. in-16, orné de 8 belles lithographies à deux teintes, par *Henry Emy*.
Prix cartonné, couvert. à deux couleurs. . . . » 1,00.
» » » en or et en couleur. . . » 1,25.

Enfantines, poésies à ma fille, par Mme *Anaïs Ségalas*. 1 vol. in-18, format anglais orné d'une gravure anglaise. Troisième édition, augmentée de poésies inédites. Prix broché, couverture en couleur. . . . . » 2,00.

Le chapitre des accidents, par *Maurice Alhoy*, illustré de 24 gravures sur acier d'après *V. Adam*, 1 beau vol. in-8 oblong. Prix broché. . . . . » 3,00.

Charles Ier, sa Cour, son Peuple et son Parlement. Révolution d'Angleterre, histoire anecdotique et pittoresque au dix-septième siècle, par *Philarète Chasles*, professeur au collége de France. 1 vol. gr. in-8, vélin, illustré de vignettes et portraits sur bois et enrichi de 18 magnifiques gravures anglaise d'après Cattermole. Prix broché. . . . . » 7,50.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers